

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԵՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՄԱՐ 65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ՝ ԽՄԲԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ, ԽՄԲԵՐԻ ՃԻՇՏ
ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ 5-6-ՐԴ
ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՄԱՅՐԵՆԻԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ**

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ՆԱՐԻՆԵ ՆԱԶԻՆՅԱՆ /Երևանի թիվ 56 դպր.:

ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԱՆՈՒՇ ԱԲԵԼՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.Ներածություն-----	3
2.Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ և հնարներ-----	5
3. Խմբային աշխատանքի էությունը -----	8
4. Խմբային աշխատանքների կազմակերպումն ու անցկացումը 5-6 –րդ դասարաններում մեկ ընկի դասավանդման գործընթացում-----	13
Եզրակացություն-----	18
Օգտագործված գրականության ցանկ-----	19

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համաձայն կրթության ժամանակակից պահանջների, զարգացնելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, անհրաժեշտ է բավարարել այդ պահանջները, փոխել ուսուցման մոտեցումները: Այս ամենից բացի, երեխաները նույնպես փոխվում են, դպրոց գալուն պես նրանք ավելի զարգացած են, հետաքրքրասեր են, շփվող: Ժամանակակից աշակերտը գտնվում է անընդհատ փոփոխվող աշխարհի կենտրոնում և կարող է իրեն գիտակցել միայն գործողության և շրջապատի մարդկանց հետ փոխգործակցության մեջ:

Անհատականության զարգացման համար այդքան անհրաժեշտ փոխըմբռնումը կարելի է ձեռք բերել միայն շփման արդյունքում: Իսկ դպրոցը պետք է իր շրջանավարտին սովորեցնի շփվելու, թիմում աշխատելու, իրենց տեսակետն արտահայտելու և դրա ապացույցները փաստարկելու կարողություն: Ուստի նպատակահարմար է համարվում դասերին ներդնել խմբային աշխատանքի ձև:

Հետազոտական աշխատանքի թեմայի արդիականությունը Մեր օրերում շատ ուսուցիչները սովորողների հետ դասարանում աշխատանքի տարբեր ձևեր են կիրառում: Դրանցից մեկը խմբային աշխատանքն է, որը թույլ է տալիս դասարանում զարգացնել սովորողների ստեղծագործական կարողությունները: Աշխատանքի խմբակային ձևը լուծում է ժամանակակից ուսուցչի առաջ դրված ուսումնական առաջադրանքները: Այդ իսկ պատճառով խմբային աշխատանքի կազմակերպումը կարևոր է ցանկացած դասին յուրաքանչյուր ուսուցչի դասավանդման բարձր մակարդակի հասնելու համար: Խմբերով աշխատելը նպաստում է յուրաքանչյուր ուսանողի համախմբվածությանը և ինքնուրույնության զարգացմանը: Այստեղից էլ առաջանում է աշխատանքի այս ձևը կրթական գործընթաց ներմուծելու անհրաժեշտությունը:

Հետազոտության նպատակն է յուրաքանչյուր ուսանողի ակտիվ ներգրավումն է ուսումնական նյութի յուրացման գործընթացում: Եվ քանի որ դասարանում խմբային աշխատանքը օգնում է ուսուցումը, դաստիարակությունը և զարգացումը միաձուլել մեկ գործընթացի մեջ, լուծվում են հետևյալ խնդիրները. ուսումն ուրախ դարձնել:

Նշված նպատակին հասնելու համար առանձնացվել են հետևյալ խնդիրները՝

- Խմբային աշխատանքը՝ որպես կոնկրետ ճանաչողական գործընթաց, որը անմիջականորեն կապված է աշակերտի ճանաչողական գործընթացի հետ.

- Խմբային աշխատանքը՝ որպես աշակերտի հաղարդակցական կարողությունների զարգացման գործիք, որի իրականացման արդյունքում աշակերտները ձեռք են բերում հմտություններ՝ շփվելու խմբի ներսում և դրա սահմաններից դուրս .
- Խմբային աշխատանքը՝ որպես սոցիալականացման կարևոր գործառույթ: Աշակերտների՝ որպես քաղաքացիների, անհատիների ձևավորմանը միտված .

Աշխատանքի հետազոտական մասն իրականացվել է խնդրի շուրջ եղած գիտամեթոդական գրականության և դասագրքերի ուսումնասիրման ու վերլուծության, ինչպես նաև սեփական աշխատանքային փորձի հիման վրա:

Հետազոտական աշխատանքի նորույթը Նոր կրթական չափորոշիչները նպատակ ունեն, որ աշակերտները ձեռք բերեն ընդհանուր կրթական հմտություններ և կարողություններ: Նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու համար աշակերտը պետք է զարգացնի ինքնուրույն գործունեության հմտությունները: Դասընթացի կազմակերպման խմբային ձևն օգնում է դրան հասնել: Երեխան ինքնուրույն զարգացման հնարավորություն է ստանում, իրեն փորձում է որպես գիտաշխատող, դառնում կրթական գործընթացի հավասար մասնակից:

Ուսուցիչը, ով իր մասնագիտական գործունեության մեջ կիրառում է զարգացնող կրթության սկզբունքը, փորձում է դաստիարակել ակտիվ անհատներ: Նրա սաները ձգտում են ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, կարողանում են քննարկում վարել, նախաձեռնող լինել:

1. Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ ու հնարներ

Ուսուցչի արդյունավետ աշխատանքի նախապայմաններից մեկը ուսուցման բազմազան միջոցներին տիրապետելն է: Այս իմաստով ուսուցման նոր մեթոդների ու եղանակների իմացությունը շատ կարևոր է: Համագործակցային ուսուցման ներդրումը ՀՀ-ում իր հետ բերեց մեծ առաջընթաց ուսուցման և ուսումնառության գործընթացում:

Համագործակցային ուսուցումը այլընտրանքային մանկավարժական մոտեցում է: Այն ենթադրում է խմբային աշխատանքի համագործակցության նոր մշակույթ: Համագործակցային ուսուցման կարևոր պայմաններից է խմբի անդամների միջև դրական աջակցող փոխկախվածության ապահովումը: Աշխատանքը նպատակ է հետապնդում նպաստել կրթության որակի, սովորողների ակտիվության բարձրացմանը, միջանձնային հարաբերությունների մշակույթի ձևավորմանը, ուսուցման գործընթացն ակտիվ ու հետաքրքիր դարձնելուն, համագործակցային խմբերով աշխատելուն:

Հայաստանը լիիրավ ինտեգրվել է համընդհանուր տնտեսությանը, տարածաշրջանային քաղաքականությանը և համընդհանուր ջանքերին՝ իր քաղաքացիների կյանքի պայմանները բարելավելու և խաղաղությունը պահպանելու ու զարգացնելու

նպատակով: Հայաստանի դպրոցներն ու ուսուցիչները այսօր առնչվում են միանման խոչընդոտների: Կրթության ոլորտի աշխատողները ամենուրեք գիտակցում են, որ դասավանդման և ուսուցման հնացած ձևերը այլևս անկարող են ստեղծել ու զարգացնել գիտելիքներ ու հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են քաղաքացուն գիտելիքների կյանքով ապրելու համար: Հետևաբար, ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ ամենուրեք, դպրոցում անհրաժեշտ են դասավանդման և ուսուցման այլընտրանքային նոր մոտեցումները: Համագործակցային ուսուցման, ուսումնառության արմատները հասնում են Ջոն Դյուիի աշխատություններին, որտեղ հեղինակը, ընդգծելով կրթության կարևորությունը, այն դիտարկում է որպես ուսուցման այնպիսի մեխանիզմ, որը քաղաքացիներին սոցիալ-ժողովրդական հասարակարգում համագործակցության սկզբունքներով ապրելու ունակություններ է տալիս: Դասավանդման խնդիրների լուծման նպատակ: Խիստ կարևոր է իրարից տարբերել ավանդական խմբային աշխատանքը և համագործակցային ուսուցումը: Ուսուցիչներից շատերն են դասավանդման ընթացքում կիրառում խմբային աշխատանքը, սակայն քչերն ունեն ուսուցման գործընթացում համագործակցային ուսուցման հիմնական տարրերն ու մեթոդները ինտեգրելու համար անհրաժեշտ վարպետություն: Հենց այդ պատճառով, համագործակցային ուսուցումը քիչ է կիրառվում դասարանում, և դպրոցում կիրառվող փոքր խմբերով աշխատանքներն ավելի շատ խմբային աշխատանքներ են, քան համագործակցային ուսուցման: «Ուսուցումը համագործակցային կլինի այն դեպքում, երբ աշակերտները միասին, զույգերով կամ փոքր խմբերով աշխատում են մի ընդհանուր խնդիր լուծելու, մի ընդհանուր թեմա հետազոտելու կամ նոր միտք, նորարարություն իրականացնելու համար»:^{*}

Համագործակցային ուսուցումը՝ որպես այլընտրանքային մանկավարժական մոտեցում, մեծ ճանաչում է ձեռք բերել բազմաթիվ երկրների ուսուցիչների և ուսուցիչների պատրաստում և վերապատրաստում իրականացնողների կողմից: Դրա լայն տարածմանը նպաստող գործոններից են՝

- ❖ դասարաններում ուսուցումը սովորողի անհատական առանձնահատկություններին հարմարեցնելը,
- ❖ բազմակողմանի կրթական նպատակներին միաժամանակ հասնելու հնարավորությունը,

❖ ուսուցման առանձնահատկություններին, ժամանակակից մոտեցումներին համահունչ լինելը:

Համագործակցային ուսուցման տարրերն, ըստ Ջոնսոնների, հիմնականում հինգն են.

- դրական փոխկախվածություն,
- դեմ առ դեմ փոխազդեցություն,
- անհատական հաշվետվություն և պատասխանատվություն,
- միջանձնային կամ փոքր խմբերով աշխատանքի հմտություններ,
- խմբային գործընթացի մշակում:

«Խմբային աշխատանքի ամենագնահատելի հատկանիշը խմբի անդամների միջև համագործակցությունն է: Համագործակցության արդյունավետությունը կախված է մեթոդապես ճիշտ տարվող գործունեությունից: Ուսուցիչը պետք է հաշվի նստի աշակերտների ինքնուրույն կարծիքների, կայացրած որոշումների, միմյանց հետ ազատորեն հաղորդակցվելու իրավունքների հետ»*: Համագործակցային ուսուցման տարրերի կիրառումը նպաստում է դասարանում նոր՝ համագործակցային միջավայրի ձևավորմանը, օգնում է ուսուցչին հասկանալու էությունն ու պլանավորելու դասը, պայմաններ է ստեղծում ուսուցման արդյունավետ համագործակցային ուսուցման կազմակերպումը: Համագործակցային ուսուցման ընթացքում խմբի յուրաքանչյուր անդամ կամ ամբողջ դասարանն ակտիվորեն ներգրավված են ուսուցման մեջ, իսկ նոր գիտելիքը մշակվում ու յուրացվում է հենց աշակերտի միջոցով: Համագործակցային ուսուցման ընթացքում կարևոր Համագործակցությունն ստեղծում է ինքնաճանաչման ավելի բարձր մակարդակ: Համագործակցային իրավիճակներում անհատները միտված են փոխներգործելու, նպաստելու միմյանց հաջողությանը, ձևավորելու հետաքրքրությունների լայն շրջանակ և կազմելու միմյանց կարողությունների մասին իրական պատկերացումներ, հետևաբար տալիս են ճշմարիտ հետադարձ կապ: Նպաստում է ոչ միայն ակադեմիական գիտելիքների և հմտությունների ձեռքբերմանը, այլև խմբային գործընթացի անկացմամբ հմուտ համագործակցողներ և գիտելիքների ակտիվ կիրառողներ ձևավորելուն:

*<https://lib.amedu.am/files/resource/files/>

2. Խմբային աշխատանքի էությունը

Խմբային աշխատանքի իրականացման համատեքստում շատ կարևոր է՝

1. Դրական փոխկախվածություն. Խմբում ձևավորվում է միմյանց օգնելու, խրախուսելու, աջացելու մթնոլորտ: Սովորողի ջանքերն ուղղվում են ընդհանուր նպատակին համատեղ հասնելուն: Այն նպաստում է հանդուրժողականությանն վստահության ձևավորմանը: Քննարկումներն ու ձգտումներն օգնում են խմբի անդամների փոխհարաբերություններին:

2. Դեմ առ դեմ, խթանող փոխազդեցություն. Խմբի անդամները համգործակցում են, փոխանակում են տեղեկություններ, կարծիքներ և ռեսուրսներ, մշակում և վերլուծում են տեղեկությունը, ապահովում են հետադարձ կապ, քաջալերում և աջակցում են միմյանց՝ ընդհանուր նպատակին հասնելու համարնդամների փոխհարաբերություններին: Դեմ առ դեմ, խթանող փոխազդեցություն Խմբի անդամները համգործակցում են, փոխանակում են տեղեկություններ, կարծիքներ և ռեսուրսներ, մշակում և վերլուծում են տեղեկությունը, ապահովում են հետադարձ կապ, քաջալերում և աջակցում են Անհատական հաշվետվություն և պատասխանատվություն.Խմբի յուրաքանչյուր անդամ պատրաստ է պատասխանելու և մտքեր փոխանակելու, կրում է պատասխանատվություն ուսուցման արդյունքների համար, խմբի մաս է, գաղափարներով և մտքերով կիսվում է մյուս անդամների հետ, պատրաստ է ներկայացնելու խմբի աշխատանքի արդյունքմիմյանց՝ ընդհանուր նպատակին հասնելու համար:

3. Սոցիալական հմտություններ. Խմբի անդամների միջև ձևավորվում են վարքագծային նորմեր՝ անաղմուկ աշխատանք, ներկայան հաշվետվություն և պատասխանատվություն: Խմբի յուրաքանչյուր անդամ պատրաստ է պատասխանելու և մտքեր փոխանակելու, կրում է պատասխանատվություն ուսուցման արդյունքների համար, խմբի մաս է, գաղափարներով և մտքերով կիսվում է մյուս անդամների հետ, պատրաստ է ներկայացնելու խմբի աշխատանքի արդյունքություն մինչև աշխատանքի ավարտը, խոսողին հետևելը, առաջադրանքը կատարելիս ներդրում ունենալը:

Խմբերի տեսակները .

Համագործակցային ուսուցման ֆորմալ խմբերը փոքր են՝ 2-4 անդամ: Հանձնարարականների ռազմավարությունը հետևյալն է.

1. խմբերը ձևակերպում են առաջադրանքը, լուծում այն և պատրաստվում ներկայացնել,
2. պատահականորեն ընտրված խմբի անդամը ներկայացնում է խմբի աշխատանքի արդյունքը,
3. բոլոր անդամները քննարկում են բոլոր լուծումները, տալիս հարցեր,
4. յուրաքանչյուր խումբ պատրաստում և ներկայացնում է աշխատանքի հաշվետվություն:

Համագործակցային ուսուցման ոչ ֆորմալ խմբեր. Համագործակցային ուսուցման ոչ ֆորմալ խմբերը ժամանակավոր գործող խմբեր են, որոնք

օգտագործվում են դասախոսության, դիդակտիկ նյութերի ցուցադրման, ֆիլմ դիտելու ժամանակ սովորողների ուշադրությունը ուսուցանվող նյութի վրա կենտրոնացնելու, ուսուցման ընթացքում օգտագործվող նյութերը նախապատրաստելու համար:

Համագործակցային ուսուցման հենակետային խմբեր. Համագործակցային հենակետային խմբերը կայուն անդամներով երկարաժամկետ խմբեր են, որոնց աշխատանքը տևում է ողջ դասընթացի, ծրագրի շրջանակներում:Խմբի անդամները միմյանց օգնում են, աջակցում, խրախուսում՝ նպաստելով առաջադրանքի կատարմանն ու գիտելիքների ձեռքբերմանը:Դրանք մշտական են և ապահովում են երկարաժամկետ, գործընկերային փոխհարաբերություններ:Խմբի յուրաքանչյուր անդամ կարող է խմբային աշխատանքում ունենալ որևէ դեր՝ գրանցող, զեկուցող, ստուգող, ընթերցող և այլն:Դերերի կարևորության վրա առանձին ուշադրություն հրավիրելը աշակերտներին մղում է ավելի լուրջ վերաբերվել և իսկապես կատարել դրանք:Համագործակցային խմբերում ախակերտները իրենք են միմյանց սովորեցնում նյութի այս կամ այն հատվածը: Յուրաքանչյուրը պատասխանատու է մյուսների կողմից նյութը յուրացնելու համար:

Համագործակցային ուսուցման մեթոդներ

1. Աշակերտների թիմային առաջադիմություն
2. Խճանկար
3. Շրջագայություն պատկերասրահում
4. Երեք բանալի և մեկ կողպեք

5. Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանք:

Աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդ. Համագործակցային ուսուցման այս մեթոդը մշակվել է Ջոն Հոփկինսի համալսարանի պրոֆեսոր Ռոբերտ Սլավինի կողմից: Այս մեթոդը խթանում է աշակերտների ուսումնառությունը: Այստեղ էական է այն հանգամանքը, որ գնահատվում է աշակերտների առաջընթացը: Այս մեթոդը լուրջ խթան է ցածր առաջադիմությամբ աշակերտների համար, քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են ներդրում ունենալ թիմի արդյունքում: Իսկ միջին ու բարձր առաջադիմությամբ աշակերտները պետք է մի կողմից՝ օգնեն իրենց դասընկերներին, մյուս կողմից՝ կարողանան պահպանել ու բարելավել իրենց նախորդ ցուցանիշները: Այս մեթոդի առավելություններից մեկն էլ այն է, որ հնարավորություն է տրվում գնահատելու և՛ առանձին աշակերտների, և՛ խմբերին:

Խճանկար (Ջիգս, Jigsaw): Խճանկարը համագործակցային ուսուցման մեթոդ է: Այն մշակվել և փորձարկվել է Տեխասի A&M համալսարանում՝ Էլիոթ Արոնսոնի և նրա գործընկերների կողմից, այնուհետև լրամշակվել է Սլավինի և վերջինիս գործընկերների կողմից: Խճանկար փուլերն են.

- նյութի ուսումնասիրություն և տեղեկատվության հավաքում,
- աշխատանք փորձագիտական խմբում,
- աշխատանք ուսումնական խմբում,
- ավարտական աշխատանք,
- ամփոփում:

Շրջագայություն պատկերասրահում: Սա «Խճանկար» մեթոդի տարատեսակ է, որի նպատակն է փոխանակել տեղեկություններ, մշակել գաղափարներ և կատարել անդրադարձ, ինչպես նաև զարգացնել լսելու, ինքնուրույն աշխատելու, քննադատաբար և ստեղծագործաբար մտածելու, ցածրաձայն խոսելու, աշխատանքի արդյունքը ներկայացնելու հմտություններ:

Երեք բանալի և մեկ կողպեք: Աշխատանքը կարելի է կատարել զույգերով կամ խմբով: Այս մեթոդը կարելի է կիրառել այնպիսի դասերի իմաստի ընկալման փուլում, որոնք

բավականին ծավալուն են, նույն նյութին կամ երևույթին վերաբերող մի շարք բնորոշ հասկանիչներ կան: Այս մեթոդով աշխատելիս աշակերտների մեջ ձևավորվում է ընտրություն կատարելու, գլխավորը երկրորդականից տարբերելու հմտություն, ինչպես նաև համագործակցելու, իր ընտրությունը հիմնավորելու կարողություն:

Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանք. Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանքի մեթոդը կարող է կիրառվել ինչպես դասի խթանման փուլում, այնպես էլ կշռադատման՝ ելնելով դասի նպատակից և թեմայից: Ընտրում ենք թեման և առաջարկում հինգ բոլորի ընթացքում ազատորեն շարադրել իրենց մտքերը, որից հետո դադարեցնում են աշխատանքը և ունկնդրում մի քանիսի գրած շարադրանք:

Համագործակցային ուսման կազմակերպումը. Համագործակցային մանկավարժության նպատակն այնպիսի մեթոդների կիրառումն է, որոնք ուսման գործընթացը վերածում են սոցիալական շփման: Հիմնական իմաստն աշակերտների՝ որպես գործընկերների խմբի համագործակցությունն է: Գոյություն ունեն համագործակցային կրթության և ուսուցման բազմաթիվ մեթոդներ (նախագծերի մեթոդը, քննարկումը, խնդիրների լուծման վրա հիմնված և դիտարկման միջոցով իրականացվող ուսումը և այլն): Այս մեթոդներից յուրաքանչյուրի համար գոյություն ունեն համատեղ աշխատանքի տարատեսակ եղանակներ, վարժություններ և առաջարկություններ: Համագործակցային մեկ ճիշտ մեթոդ գոյություն չունի, սակայն կա համագործակցային մի քանի եղանակ, և ավելին՝ ներկայումս գոյություն ունեն հարյուրավոր վարժություններ և կազմակերպման եղանակներ: Հետևաբար, ուսուցիչները կարող են այս կամ այն մեթոդը որդեգրելու փոխարեն ընտրել տվյալ մանկավարժական իրավիճակին համապատասխանող լուծում, իսկ այլ իրավիճակում՝ կիրառել այլ լուծումներ:

Ուսուցչի դերը համագործակցային ուսուցման մեջ «Ուսուցչի գործը հասարակության շրջանում ամենից կարևորվող, ամենամեծ հնարամտություն պահանջող, օրեցօր ավելի գնահատվող մասնագիտություններից է: Այսօր հաջողության հասնելու համար ուսուցիչներին հարկավոր են երեխաներին կառավարելու և օգնելու նոր եղանակներ, նաև՝ երեխաների արդյունավետ ուսուցման համար անհրաժեշտ մոտեցումների խոր ընկալում»:

Դասաժամի կառավարումը

*Դասարանը պետք է դասավորված լինի այնպես, որ աշակերտները հեշտությամբ հաղորդակցվեն իրենց խմբի մասնակիցների հետ: Խմբային աշխատանքի ընթացքում աղմուկի մակարդակը կարգավորելու համար պետք է նախապատրաստել որոշակի նշան կամ խորհրդանշան (որի շուրջ դասարանը նախապես համաձայնության է եկել):

* Սահուն և արդյունավետ աշխատանքի համար պայմաններ ապահովելու նպատակով գործիքների տեղը և աշխատանքի վայրը պետք է անփոփոխ մնան:

4. Խմբային աշխատանքների կազմակերպումն ու անցկացումը 5-6 –րդ դասարաններում մայրենիի դասավանդման գործընթացում

Վերը նշվածի համաձայն՝ ստորև ներկայացվում են ուսուցման համագործակցային աշխատանքի մի շարք եղանակներ, որոնք նախատեսված են տարբեր իրավիճակներում կիրառության մեջ դրվելու համար:

Խումբ ձևավորելու եղանակը

1. Մարդկանցից կազմված խճանկար՝ խմբի ձևավորման «պատահական» եղանակ: Այս դեպքում նկարները կտրատվում են մասերի՝ խմբում ընդգրկված աշակերտների թվին համապատասխան: Յուրաքանչյուր աշակերտի տրվում է նկարի մեկ կտոր: Նրանք պետք է փոխանակեն նկարի կտորները միմյանց հետ: Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է առնվազն մեկ անգամ փոխանակի նկարի իր կտորը: Այնուհետև աշակերտները պետք է գտնեն, թե ում մոտ է նկարի մյուս մասը՝ նկարն ամբողջությամբ կազմելու համար: Այս եղանակով խմբերը ձևավորվում են պատահականորեն, մինչդեռ, եթե նկարի կտորների հետևի մասում գրվեն աշակերտների անունները, ուսուցման այս եղանակը հնարավոր է օգտագործել նպատակային կերպով խումբ ձևավորելու համար:

2. Նոր թեմայի ընկալմանը նպաստող եղանակ

Երեք քայլից բաղկացած հարցազրույց: Ուսուցիչը խմբի անդամներին տալիս է Ա, Բ, Գ և Դ տառերով քարտեր: Յուրաքանչյուրի աշակերտի տրվում է տարբեր տեքստ և վարժություն: Խմբի յուրաքանչյուր անդամ կարդում է իր վարժությունն ու տեքստը և նշումներ է կատարում:

1. «Ա» աշակերտը «Բ»-ին պատմում է իր տեքստի մասին, մինչ «Գ»-ն զրուցում է «Դ»-ի հետ իր տեքստի մասին:

2. «Բ»-ն պատմում է «Ա» -ին, իսկ «Դ»-ն պատմում է «Գ»-ին իրենց կարդացածի մասին :

3. Բամբասանք՝ «Ա»-ն «Գ»-ին և «Դ»-ին պատմում է այն, ինչ լսել է «Բ»-ից, որից հետո «Բ»-ն պատմում է այն, ինչ լսել է «Ա»-ից: Այնուհետև «Գ»-ն կրկնում է այն, ինչ իրեն պատմել է «

4. «Դ»-ն կրկնում է «Գ»-ից լսածը:

5. Խմբի անդամները նշումներ են անում կամ լսում են ուրիշներին, որպեսզի չորս անդամներն էլ ծանոթանան տեքստերի հետ:

Կազմակերպման եղանակները պետք է ընտրվեն կրթության բովանդակության և անհրաժեշտ մեթոդաբանության, ինչպես նաև աշակերտների կարիքներին համապատասխան:

Տարբերակում կատարելը չպետք է դառնա աշակերտների «պիտակավորման» կամ «հայեցողական ընտրության» պատճառ: Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է ստանա տվյալ պահին իր համար օպտիմալ ծավալի աշխատանք:

Համագործակցային ուսուցման մեթոդով անցկացվող դաս: Նախապատրաստման ոճը.

- Թեմայի ուսումնասիրում
- Դասի տրամաբանական պլան
- (լսողական) տեսողական օժանդակ նյութեր
- Հարցեր, հնարավոր պատասխաններ
- Դասի տրամաբանական կառուցվածքի ստուգում

Միակողմանի փոխազդեցության ծրագրում

Թեմայի ուսումնասիրում. ինչպե՞ս այն դարձնել համագործակցային

- Դասի բաժանում չորս մասի
- Ո՞ր մասերը կարող են ինքնուրույն ուսումնասիրվել
- Գրավոր տեքստեր
- Տեսողական օժանդակ նյութերի պատրաստում
- Գործիքների պատրաստում (փաթեթավորման թղթի, ընդգծիչների ձեռքբերում)
- Լուսապատճենում
- Բազմակողմանի փոխազդեցությունների ծրագրում

• Դասի պլանի ստուգում չորս սկզբունքների պահպանման մասով

Դասի սկիզբը - Շահագրգռելը՝ աշակերտների հետաքրքրությունը որևէ կերպ գրավելը: Կահույքի վերադասավորում՝ անհրաժեշտության դեպքում (եթե սենյակն արդեն իսկ դասավորված չէ համագործակցային ուսուցման համար)Խմբերի ձևավորում: Դասը կառուցվում է ըստ աշակերտների նախնական գիտելիքների: «Պարտականությունների քարտերի» բաժանում և պարտականությունների բաշխում. ո՞վ ինչի՞ համար է պատասխանատու: Աջակցություն դասի ընթացքում՝ Ուսուցչի կողմից հնչում է բացատրություն, հարց, (ֆրոնտալ աշխատանք) պատասխան, իրականացվում է համատեղ քննարկում: Փոքր խմբերին և անհատներին ցուցաբերվող օժանդակություն (անհատական ոճ): Ուսուցչի շարժումները՝ Քիչ շարժում, կարող է անշարժ մնալ գրատախտակի մոտ, բոլորին տեսանելի վայրում: Ուսուցիչը քայլում է խմբերի մոտով, մոտենում որևէ աշակերտի, միասին աշխատում: Չայնը - Բոլորը պետք է կարողանան լսել, ուստի ձայնը պետք է բարձր լինի: Կարող է ցածր խոսել՝ անհատական երանգով: Հարաբերվելը՝ Պաշտոնական ազատ/շփվող:

Ամենաանհրաժեշտ հատկանիշները՝ ճարտասանական լավ հմտություններ, Արդյունավետ հաղորդակցում՝ աշակերտների ուշադրությունը պահելու համար, Կարգուկանոն ապահովելու ունակություն, Արագ և հնարամիտ պատասխաններ տալու ունակություն, Ճշգրտություն, Գրագիտություն, Բացատրելու հմտություններ, «Դերակատարության» շնորհք, Շարունակական կենտրոնացում (չպետք է ասի որևէ սխալ բան կամ որևէ բան սխալ կերպով), Կազմակերպչական լավ հմտություններ, Վճռականություն, Ժամանակի լավ զգացողություն, Հաղորդակցման լավ հմտություններ, Ուշադրության հավասար բաշխման ունակություն, Աշակերտներին հասկանալու ունակություն, Լայնախոհ անձնավորություն, Ստեղծագործական միտք՝ հիմնականում աշակերտների հետ աշխատանքը կազմակերպելու և նրանց շահագրգռելու մասով, Անհատների ձեռքբերումների գնահատում (բանավոր թեստեր, գրավոր աշխատանքներ), Ամբողջ դասարանի վարքի գնահատում, Տարբեր խմբերի գնահատում, անհատական և խմբային ձեռքբերումների գնահատում:

Խմբային աշխատանքի մեկ օրինակ՝

Ուսուցիչը գծում է T ձևի հինգ պատկեր : Կտրում է նշված կետագծերի ուղղությամբ: Յուրանյութից ստացվում է չորս կտոր: Հինգ ծրարներից յուրաքանչյուրի մեջ տեղադրում է

T-երից մեկի չորս կտորները: Գծակերտներն բաժանում է հինգ խմբի և յուրաքանչյուր խմբին տալիս է մեկ ծրար: Հանձնարարվում է վերականգնել T-երը: Յուրաքանչյուր խումբ կատարում է առաջադրանքը՝ միմյանց օգնելով:

Խմբային աշխատանքի իրականացմամբ դասի օրինակ .

Առարկա՝ մայրենի, Դասարան՝ հինգերորդ, Թեմա՝ Հովհաննես Թումանյանի արձանի մոտ Հաղորդման դաս. Նպատակը. ա/ ուսումնական՝ վարժ , հասկանալով ընթերցել, անսխալ գրել, վերլուծել ու բնութագրել: Փոքր խմբերով կքննարկեն Թումանյանի ստեղծագործությունները, ինչպես նաև լեզվական նյութի շուրջ կկատարեն աշխատանք՝ զարգացնելով համագործակցային կարողությունները: Բ/սոցիալական՝ ձեռք կբերեն գիտելիքներ Հ. Թումանյանի կյանքի և գրական գործնության մասին: Սպասելիք արդյունքները՝ կկարողանան վարժ կարդալ, կտարբերակեն հեղինակին և մեջբերվող խոսքերը: Դերային խաղով կներկայացնեն հերոսների երկխոսությունը, կկրկնեն բառակազմության մասին ունեցած գիտելիքները՝ արմատ, ածանց, պարզ և բարդ բառեր : ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ մեթոդներ՝ Կանխագուշակում հենակետային բառերով և արտահայտություններով, Բացատրական ընթերցանություն, Համագործակցային խմբեր,, Քառաբաժան :

Դասի ընթացքը, խթանում. Գրատախտակին նախօրոք գրում ենք դասի վերնագիրը, ևբանաստեղծ, Դսեղ, հեքիաթներ, բանաստեղծություն, լեզենդ, հայրենասեր, Թիֆլիս բառերը: Աշակերտներին առաջարկում ենք կանխագուշակումներ անել տեքստի բովանդակության վերաբերյալ: Երկրորդ փուլ, իմաստավորում, այս փուլում ընտրում ենք Բացատրական ընթերցանություն մեթոդը: Աշակերտներն ընթերցում են դասանյութը՝ զուգահեռ բացատրելով անձանոթ բառերը, կետադրությունը, գուշակում են ստեղծագործությունների վերնագրերը: Բառային աշխատանքի ժամանակ առաջադրում ենք բացատրել դասագիրք, կինոնկար, սևուկ, հայրենասեր, ուսուցչուհի բառերի կազմությունը: Լեզվական երեքն են, որոնց կատարումը կարելի է կիրառել ըստ մակարդակների ուսուցմամբ՝ համագործակցային խմբերի, բաժանել երեք խմբերի: Առաջին առաջադրանքը հանձնարարում ենք առաջին խմբի աշակերտներին; Նրանք պետք է կազմեն հինգ բառ՝ մեկական անգամ օգտագործելով երկու տողերից ընտրված արմատները.

Ներկ, ջուր, գիրք, ամիս, դեմք, գիր, գիծ, հոր, գարան, պնակ

Երեխանները իրար օգնելով կատարում են: Երկրորդ առաջադրանքը հանձնարարում ենք երկրորդ խմբին՝ տրված բառերով կազմել բարդ և ածանցավոր բառեր: Աշակերտները մտքեր փոխանակելով կազմում են թագավորանիստ, եզրափակեց, ծուռումուռ, գյուղական, գարնանային, գյուղացի: Երրորդ առաջադրանքը՝ այս խմբի աշակերտները պետք է մեկնաբանեն Հ. Թումանյանի Հետևյալ շատ իմաստուն քառյակը՝

-Ինչքան ցավ եմ տեսել ես,

Նենգ ու դավ եմ տեսել ես,

Տարել ներել ու սիրել,

Վատը՝ լավ եմ տեսել ես:

Քառյակի բառերով կազմել բարդ և ածանցավոր բառեր՝ նենգամիտ, դավադիր, ցավագին

Տեսական, տեսություն: Այնուհետև խմբերը ներկայացնում են իրենց աշխատանքները:

Կշռադատման փուլ՝ կիրառում ենք „Քառաբաժան,, մաթոդը:

Ինչ ձայն էի լսում, Ինչ էի տեսնում, Ինչ էի զգում Ինչ էի մտածում: Վերջում ամփոփում ենք դասը և աշակերտները կարդում են՝ Այսպիսով Թումանյանը Մեր բոլորի սրտում է: Ահա թե ինչու են նրան կոչում Ամենայն հայոց բանաստեղծ մեծն Թումանյանը:

Ուսուցումը համագործակցային կլինի այն դեպքում, երբ աշակերտները միասին, զույգերով կամ փոքր խմբերով աշխատում են մի ընդհանուր խնդիր լուծելու, մի ընդհանուր թեմա հետազոտելու կամ նոր միտք, նորարարություն իրականացնելու համար

Եզրակացություն

Ուսուցումը սովորողի ներսում տեղի ունեցող բարդ գործընթաց է: Ուսուցիչն այն կարող է միայն ուղղորդել, ստեղծել դրա համար նպաստավոր միջավայր, աջակցել և մտածելու հնարավորություն ընձեռել: Համագործակցային մեթոդներն ակնկալում են ուսուցչի դերի փոփոխություն, և այդ դերը լի է մարտահրավերներով:

Համագործակցային ուսուցում կիրառող ուսուցիչը պետք է լինի համբերատար խմբի անդամներին ուղղորդելու համար: Խմբերին անհրաժեշտ է բավական ժամանակ միմյանց հետ ազատ և հարմարավետ զգալու համար: Ինչպես ավանդական, այնպես էլ համագործակցային ուսուցման դեպքում հաջողության առանցքը ուսուցչի նախապատրաստությունն է: Ուսուցիչը պետք է պլանավորի ոչ միայն բովանդակության մոտեցումը, այլ նաև աշակերտների գործողությունները և գնահատումը: Ինչո՞ւ խմբային աշխատանքի ձևն այդքան շատ կողմնակիցներ ունի դպրոցի ուսուցիչների շրջանում: Այս մարզման տարբերակն ունի զգալի թվով առավելություններ. Բացի համընդհանուր ուսուցման հմտություններ ձեռք բերելուց, երեխաներին սովորեցնում են համագործակցության հմտություններ: Քննարկելով որոշակի խնդիր՝ աշակերտները սովորում են հարգել այլ մարդկանց կարծիքը, լսել նրանց տեսակետը, պաշտպանել իրենց դիրքորոշումը և բերել փաստարկներ:

Խմբային աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման դեպքում կարող էք հույս դնել ստեղծագործական մտածողության զարգացման, յուրաքանչյուր երեխայի ինքնագնահատականի բարձրացման վրա:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Թ. Ալեքսանյան, Խոսքի ու սուրբ ումի ըմբռնիչ նպրոցում
2. Մ. Խաչատրյան, Մ. Դավթյան, Դասավանդման ժամանակակից մոտեցումներ և մեթոդներ
3. Ն. Վերաբյան, Լ. Մարգարյան, Հայոց Լեզվի դասավանդման միջանի մեթոդներ
4. <https://lib.armedu.am/files/resource/files/202211/667b5c21850a0ef3ecf1281>

